

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Parochianis Diversarvm Ecclesiarum, an possint in vna Ecclesia
conueniri, vt ibi visitentur. Cap. Vigessimqvarvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

DE PAROCHIANIS DIVERSARVM

Ecclesiarum, an possint in vna Ecclesia conueniri, vt ibi visitentur.

CAP. VIGESIMVMQVARTVM.

S V M M A R I V M.

- 1 **I**udicium prestat potius ex facto, quam ex relatione.
- 2 Episcopus visitans, proprijs oculis debet videre ecclesiam.
- 3 Oculus est certior arbitrer aure.
- 4 Redditus ecclesiastici quare sint deputati.
- 5 Difficultas, & incommoditas, multa
- 6 Varietas locorum inducit varietatem personarum.
- 7 Marcellinus Papa impeditus visitabat ecclesias per litteras.
- 8 Nuntij missi ab episcopo ad conuocandum visitandos, non debent impedi.

CVM ex visitatione facti multa melius percipiuntur, quam ex locutione, expressione, seu relatione aliorum, cap. Apostolicæ, vers. fin. de donat. l. 3. C. fi. reg. Inde Vlpianus in l. quo enim §. 1. ex sententia Iuliani. ff. rem rat. hab. quia *Magis intellectu percipitur, quam locutione possit exprimi.* Quod est referatur. in l. ratum. ff. de solut. gl. in alleg. c. Apostolicæ, reali visione, non intellectuali. Bar. in l. apud Labeonem, §. si quis fecit. ff. de iniur. ex quo non debet prælatus visitans, & clerum, & populum plurimum ecclesiarum ad vnâ reducere, & ibi visitare, iux. quæstionem motam per D. Petr. lib. 1. c. 17. nec dicitur visitatio esse ecclesiæ, nisi ad ipsam accedatur. Nulla est fides visitantis, si ad alios se remittit, vel aliorum stet dictis. † Quia proprijs oculis videre debet situm cuiuslibet ecclesiæ visitandæ, & considerare, vt si est destructa restaretur. Pau. de vi

fit. l. p. q. 7. n. 15. & melius ipse iudicabit, quod Dei seruitio incûbit, quam alios mittere, eorumq. relationi stare, qui plerumq. minora referunt: *Mala audita nullum moueant,* (dicit Euaristus Papa, in capitul. Deus omnipotens, 2. quæst. 1.) *Sed ante audita diligenter inquirat, nec precipitanter quidquid agat aliquis, cum nec precipiti festinatione, nec moratoria cunctatione, quid sit agendum,* l. tutor, qui repertorium, §. 1. ff. de adm. tut. vnde dixit Spec. in tit. de iud. del. §. 8. quod repellitur a iudicando, qui suas sententias, vel consilia nimis præcipitat. † Ideo primum res est oculis subiicienda. Quia oculus est certior arbitrer aure, & præsentia multum operatur, c. fin. de off. del. Pau. ead. p. q. 6. in prin. Inde dicebat Magnus ille Plato, quod per oculos habemus veram rerum cognitionem, de quo posuit versus Spec. de conf. & affi. ex Oratio is ar. poet.

Segnius

*Segnius irritant animum dimissa
per aures,
Quam quæ sunt oculis subiecta fi-
delibus.*

Refert gl. inst. de grad. §. fi. vbi dicit
Imperator, quod *Magis veritas ocu-
lata fide, quam per aures animis ho-
minum infigitur.* Io. Andr. multa re-
censet, quæ oculis subijciantur deter-
minanda in declaratione arboris con-
fanguinitatis. 35. q. 5. Gal. de V. f. par.
pretiosissima humani corporis pars
oculi sunt, in quatuor distinguens
Archid. in c. nec sola. 25. q. 5. in oculo
corporis, sensualitatis, rationis, &
diuinæ contemplationis, & D. Flor.
super adens quinque, in sum. 1. p. tit.
3. cap. 2. (in malis autem præstat au-
dire, quam videre, iuxta sententiam
Cicer. ad Cur. libr. 7. fam. epistol. 31.
quamuis mala auditu acerba sint, ta-
men tolerabilius est, quam videre.)
4 † Vnde ad materiam placet opinio
ipsius Archid. in c. Romana, de cens.
lib. 6. quem refert idē Io. Andr. quod
episcopus non debet cessare visitare
oculatum ipsas ecclesias, respectu pau-
pertatis ipsarum, & clericorum, per
hoc enim Prælati sunt deputati red-
ditus ecclesiastici, vt impartiantur of-
ficium. c. cum ab omni. de vit. & hon.
cler. & hæc est communior opinio,
quam amplectitur ipse Paul. ead. q. n.
6. cum seq. contra dictum Bern. &
Inno. in c. cum Apostolus, de censib.
& confirmatur ex dictis in Conc. Tri-
den. sess. 7. de reform. c. 8. ibi, *Singulis
annis visitare, & de opportunis reme-
dijs providere.* Quod nisi accedatur
personaliter, facile conijci non po-
test. c. placuit. 10. q. 1. ibi, *Ire oportet,
vt exquirat quomodo vnaquæq. be-
5 slica sui reparatione indigeat.* † Nisi

vbi essent difficultas itinerum, penu-
ria, niues, glacies, aquarum inunda-
tiones, per d. c. romana, §. 1. quia non
videtur posse fieri, quod commode,
vel sine difficultate fieri non potest.
Paul. ead. q. n. 2. & difficile iudicatur,
quod vix fieri potest. c. quantumli-
bet. 47. dist. non tamen quod vix im-
possibile, & scribunt Doct. in l. quod
te, ff. si cer. pet. vbi adnectunt mate-
riam, a quibus excuset difficultas, sed
in facto, ea euidenter remota, non est
a communi recedendum, quia con-
traria procedunt in impossibili, cui
æquiparatur difficile, l. cum heres, §.
1. ff. de stat. lib. Cassan. in consue.
Burg. rub. 4 in verb. le may, & la fem-
me. in vers. des prouchains. num. 9.
cum sua aditione. † Et Ratio conclu-
sionis est, quia non possunt similibus
rationibus omnes consolari, cum vi-
derimus varios casus ex varijs locis
oriri, ex quo dicitur, per l. nunquam
plura delicta, ff. de priu. del. quod,
*Quæ origine sunt diuersa, eadem pro-
sequutione, & effectu.* Nec restrictio
vnius partis de facili potest adaptari
alteri parti diuersæ, ex natura, & mo-
ribus: quia, *Natio serui, plerumque
prouocat, vel deterret emptorem.* dicit
tex. not. in l. quod si. §. qui mancipia.
ff. de edil. edict. & experientia docet,
nam ex qualitate personarum argui-
mus bonam, & malam fidem, quod
diuersis attribui non facit ad mate-
riam præsentis dicti. arg. text. & ibi
not. in l. cum li. §. eam transactione,
& de transact. sed attendendum est,
quid conueniat locis, temporibus,
& personis, cap. qui quis, 41. dist. cum
varia loca, varia etiam obseruent,
& similia seruari instent. *Magni-
tudo faciunt prouinciales seruari sibi*
con-

consuetudinem, & prerogatiuas. l. Obferuare, §. hoc etiam. ff. de offic. proconf. & l. si in aliquam, eod. tit. *Cum honori suo prouinciales id vendicent.* & demum subdit tex. *Aedes sacras, & opera publica circuire, inspiciendi gratia, an facta, tecta q. sint, vel in aliqua refectione indigeant, & si qua cœpta sunt, vt consumentur, prout vires eius Reipublicæ permittunt, curare debet.* Et est not. text. Vlpiani iuris consulti in hac materia Visitationis.

- 7 † Quod sit verum patet ex gestis Marcellini Primi Papæ, a B. Petro xxix. (qui fuit anno domini 304.) parochias per se distinctas non valentis personaliter visitare, legitur, quod per litteras visitabat, detinebatur. n. sanctus ille Pontifex instante crudelitatem Maxentij Imperatoris ad cathabulum, vt bestiarum curam substerneret: & Dominus noster Iesus Christus de sinu patris descendit visitare humanam naturam, vt saluam faceret. Ioan. 1. venit visitare Hierusalem, super quam fleuit ipse Iesus, eo, quod non cognouerit tempus visitationis suæ. Luc. c. 19. & iterum, Marc. c. 6. *Et percurrentes vniuersam regionem. & sicut. Idem Dominus Noster capit primum facere, & postea docere.* In Actib. Apost. c. 1. ad Heb. c. 9. sic omnes prælati sequi debent, c. Dominus in fine. 56. dist. supra, lib. 1. c. 3. nu. 3. † In casu prædictæ difficultatis, aut alterius imminentis necessitatis,

cum episcopus mittit aliquos nuntios ad conuocandum clerum, & populum ad vnam ecclesiam, non debent, nec possunt tales missi impediri, aliter eos impediendo possunt ab episcopo excommunicari. Gemin. in Romana, §. 1. post. n. 8. de cens. quod clarius probatur ex illa notab. decis. Inno. iv. sum. Pont. in c. 1. de pœn. lib. 6. vbi casus proprius, quando diriguntur aliqui per prouinciam, pro causa visitationis, seu iurisdictionis exercenda. Qui tex. est hodie admodum practicabilis. Inquisitiones vero faciendæ sunt secundum qualitatem ecclesiarum, si sunt curatæ, vel simplices: ex dispositione clericorum, & populorum, iuxta informationes, & apparentiam locorum, ex multis quæ supra dicta sunt: prædicando omnibus, secundum mores particularium, alios commendando, cæterosve corrigendo, ne tamen ex vnione, dissentio aliqua inter visitandos oriretur: Quandoq. abundans in dura increpatione, plerumq. in blanda, frequentius in vtraq. iux. doctrinam B. Gregor. per Grat. 45. dist. c. disciplina. Quia discretio dicitur distinctio vnus ab altero, & is dicitur Prælati discretus, qui personarum qualitates, & rerum momenta optime discernit. loquendo de discretione in actiua significatione, non in passiuâ, & de discretione vide supra hoc libro in proœmio.